

NEDERWEERTS VERLEDEN

RUBRIEK VAN DE HEEMKUNDEVERENIGING NEDERWEERT

onder redactie van huub janssen en alfons bruekers

AFLEVERING 61

SHO **W**eerterland

BEHOUD VAN PAND KERKSTRAAT 56: ZAAK VOOR DE GEHELE NEDERWEERTER GEMEENSCHAP

In de vorige afleveringen van de rubriek "Nederweerts Verleden" hebt U het een en ander kunnen lezen over het Pand Peters, Kerkstraat 56 in Nederweert. Aflevering 57 beschreef een aantal historische wetenswaardigheden uit de geschiedenis van deze dorpskerk en in aflevering 59 kon U kennis nemen van een aantal bouwkundige aspecten van dit 17e eeuwse huis. We sluiten af met dit derde artikel, waarin we duidelijk trachten te maken wáárom het de moeite waard is om te ijveren voor het behoud van het Pand Peters. Verder gaan we dieper in op de plannen die de gemeente met dit huis heeft en dragen we enkele suggesties aan voor de inpassing daarvan in het zogenaamde "Kerkpleinplan" en de eventuele toekomstige bestemming en functie.

Kleurrijk

Reeds lang voordat het huidige pand uit 1659 werd opgetrokken, vormde het huis niet alleen het middelpunt van het oude dorpscentrum, maar vervulden huis en zijn bewoners ook een centrale plaats in het dorpsleven. De functie van herberg werd eeuwenlang gecombineerd met de plaats van handeling voor alle belangrijke, openbare gemeentezaken. De bewoners behoorden tot de meest vooraanstaanden in de gemeenschap en duiken dan regelmatig op in de historische bronnen. Hetgeen in de archivalia beschreven wordt, geeft ons een kleurrijk beeld van de gebeurtenissen die zich in en om dit huis afspeelden.

"Tege de grondj d'r mèt"

Afgezien van een gedeeltelijke verbouwing tot winkelpand in het begin van deze eeuw, behield het huis zijn oude, zeventiende karakter tot op de dag vandaag. Met zijn houten vensters, natuurstenen toegangstrap, muurankerjaar 1659 en

Middenstand

Bovendien komt er zo in Nederweert ongeveer 3000 m² winkelloppervlakte bij, met name op het Kerkplein, Edah en in de Brugstraat. En dat terwijl het C.I.M.K.-rapport (een rapport over het winkelbestand en de eventuele behoeften) aangeeft dat er in Nederweert geen of weinig uitbreiding dient plaats te vinden en dan alleen nog maar in de niet-voedingsmiddelenbranche. Concreet betekent dit dat als je in het centrum toch met maar liefst meer dan 40% uitbreidt, andere middenstanders geen bestaansmogelijkheden meer zullen hebben....

Niet onder een stomp

Streven naar behoud van Pand Peters hoeft niet te betekenen dat het zowel in- als uitwendig een museum moet gaan vormen. Dus niet koesteren als een klein Bokrijk en onder een stomp bewaren, zonder oog te hebben voor hedendaagse functies en gebruiksmogelijkheden. Het moet natuurlijk wel leefbaar zijn. Zo zijn er na aangepaste restauratie en vernieuwing diverse mogelijkheden om het pand op economisch verantwoorde manier te exploiteren. Het woongedeelte kan zijn woonfunctie behouden, tot cafégedeelte zou uitgebreid kunnen worden met een eetgelegenheid. De bestrate binnenplaats zou, al of niet gedeeltelijk overdekt, een terras kunnen vormen bij het cafégedeelte. De kruidenierswinkel zou ook zijn functie kunnen voortzetten, bijv. als biologische grutter, speciaalzaak of verkoopruimte voor ambachtelijke producten.

Levende getuige

Wellicht een andere aanpak kan zijn om alleen de naar de buitenkant beeldbepalende elementen (gevelpartijen, raam- en deurverdelingen) volledig in de oude toestand te behouden. Achter de

naar de straatgevelpartij, is dit huis het enige te waardebleven voorbeeld van de typische dorps- woonhuizen waaruit de dorpskern van Neder- weert voorheen bestond. Teveel viel ten prooi aan de afbraakwoede en kaalslag van de na- oorlogse decennia, een periode waarin monu- mentenbehoud steevast het onderspit moest del- ven en door het Nederweerder gemeentebestuur hardnekkig het credo "Nergus vör vandoon. Kôstj mer sênte. Tege de groondj d'r mèt" werd gehuldigd.

Stedebouwkundige visie

Het kerkpleinplan dient met de volgende aspec- ten op zijn omgeving aan te sluiten, buiten de functies die verwezenlijkt moeten worden (m.n. een grootschalig winkelbedrijf van Jan Linders):

- een historisch pand dat behouden moet wor- den,
- een kerkgebouw met z'n specifieke massale karakter,
- een kerkhof dat een stiltegebied dient te zijn,
- een basisschool waar door toename van het verkeer conflicten kunnen ontstaan, en
- de Kerkstraat met z'n gedifferentieerde lint- bebouwing.

Door een projectontwikkelaar is een plan ontwik- keld zoals is aangegeven in de tekening. Dit plan is getoetst door de welstandscommissie. Deze be- staat uit een tweetal deskundige architecten, aan- gesteld door B&W, die het plan beoordelen en een advies uitbrengen. Tot tweemaal toe was het advies negatief, met name op grond van de situ- ring van het plan in zijn omgeving, alsook vanwe- ge de te grootschalige bouwblokken. B&W heb- ben gemeend dit advies naast zich neer te moe- ten leggen, omdat stedebouwkundige beoorde- ling niet de taak van de welstand zou zijn. Wij zijn echter van mening dat op deze architectonisch gevoeligste plek van Nederweert een gedegen planvoorbereiding moet plaatsvinden met wel- doordachte afwegingen van de mogelijkheden. Bouwen doe je maar één keer, dus het moet - ze- ker hiér - meteen goed zijn.

aan deze tijd en de nieuwe functies plaatsvinden. Een dergelijke aanpak wordt bijvoorbeeld ook gevolgd bij de renovatatieprojecten in de Weerder Maasstraat. Men kan denken aan de inrichting van een verenigingslokaal annex horeca-gedeel- te, didactische ruimte met bijv. archeologisch of historisch museum, een galerie met eventueel V.V.V.-dependance. Maar ook een atelier met verkoopruimte voor ambachtelijke bedrijven of een werkplaats voor startende ondernemers be- hoort tot de mogelijkheden. Hoe dan ook: men moet de nieuwe functies van het pand laten beantwoorden aan de kleinschalige plaatselijke behoeften. Het Pand Peters hoeft geen duur prestige-object te worden, maar veeleer een le- vende getuige van honderden jaren wonen en werken in de schaduw van de Lambertuskerk. Eenvoud en aanpassing behoort ook de invulling te zijn van het nieuwe centrumplan zonder de dictatuur van de allesoverheersende karakterlo- ze massabouw.

Beslissing

Pand Peters, een culturele en historische erfenis. Zo'n erfenis behoort men door te geven aan het nageslacht. Daarom ook is het behoud van dit huis een zaak voor de gehele Nederweerder ge- meenschap. Het behoud ligt niet in onze macht, maar de beslissing wordt genomen door de door U en ons gekozen vertegenwoordigers in het ge- meentebestuur van Nederweert. Wij als Werk- groep Behoud Pand Peters hopen in deze driede- lige artikelenserie genoeg argumenten te hebben aangedragen die het behoud van dit voor Neder- weert unieke monument rechtvaardigen. De ont- wikkelingen in de nabije toekomst op dit vlak zul- len wij natuurlijk blijven volgen. Want het is wel duidelijk dat vooral voor Nederweert geldt:

WE HEBBEN GEEN MONUMENT TE VERLIEZEN!

Alfons Bruekers
Harrie Koppen
Anton Truyen

De door B&W voorgestelde invulling van het Kerkpleinplan. De nieuwe bouwblokken zijn in het zwart aangegeven.